

LES ACTITUDS AL CENTRE ESCOLAR. REFLEXIONS I PROPOSTES.

Rosa Guitart Aced
Barcelona: Editorial Graó 2002

El treball de les actituds, sovint s'ha vist relegat a un segon terme en els nostres currículums, programacions, metodologies i avaluacions.

Tots i totes en tenim experiència, els conceptes i els procediments ocupen de fet un paper de major protagonisme en l'ensenyament-aprenentatge.

Sovint les actituds han estat considerades com un contingut gairebé transversal difícil d'explicitar, programar, treballar sistemàticament i avaluar.

És evident que hi ha una gran dificultat en el treball d'aquest continguts i en la seva modificabilitat cognitiva. Però sabem que en absència d'unes actituds positives respecte l'aprenentatge en general i l'adquisició de conceptes i procediments curriculars en particular les millors metodologies i didàctiques poden fracassar.

Ben segur que un treball acurat de les actituds ens facilitaria la resta del procés d'ensenyament-aprenentatge.

Malauradament, però, hi ha encara poques innovacions en aquest àmbit i les actituds sovint s'expressen en funció dels conceptes i procediments situant-se, significativament, al final dels diversos apartats dels currículums i les programacions.

Per això les aportacions que fa Rosa Guitart en el seu llibre són del tot necessàries i oportunes en aquest moment.

L'autora situa el treball de les actituds com una necessitat social i individual, emmarcada en el desenvolupament de les competències i capacitats globals de l'ésser humà.

Analitza també la situació en que es troba el seu tractament dins l'àmbit escolar fruit de la dificultat que suposa treballar pedagògicament amb elements implícits, inconscients o poc explícits.

El llibre es divideix en cinc apartats, els dos primers estan centrats en la descripció del què s'entén per actituds, com es duu a terme el seu aprenentatge i com es desenvolupen les actituds en contextos escolars.

Els tres apartats següents ofereixen una proposta de com s'han de treballar les actituds. Es fa una anàlisi de la presència de les actituds en els currículums oficials, els projectes curriculars i les institucions educatives.

Cal tenir en compte que les actituds no són innates sinó adquirides, per tant són susceptibles de modificació a partir de l'aprenentatge.

Les actituds es formen, segons Rosa Guitart, a partir de processos cognitius, afectius i comportamentals, és a dir que hi pot haver actituds formades a partir d'idees, sentiments i hàbits determinats, per tant la didàctica del seu treball hauria de situar-se dins aquest processos.

L'aprenentatge de les actituds ha de situar-se dins una perspectiva sistèmica, ja que es desenvolupa en diferents contextos que normalment s'interrrelacionen.

Quan més coherents i menys contradiccions presentin els valors d'aquests contextos més reforçat en sortirà l'aprenentatge de les actituds.

El treball de les actituds es pot situar clarament dins la perspectiva constructivista. L'aprenentatge d'aquests continguts no es produeix de manera literal sinó que s'incorpora i interpreta a partir dels coneixements anteriors, els interessos, les necessitats i les capacitats individuals.

En el llibre s'assenyalen la pròpia experiència, el modelatge, la participació guiada i la instrucció directa com els processos bàsics de l'aprenentatge de les actituds.

Pel que fa a l'ensenyament de les actituds es posa èmfasi en el procés i no tant en el producte final, en les concepcions que té l'ensenyant, en el modelatge i en com generar situacions que facin replantejar a l'aprenent les pròpies actituds.

En l'anàlisi que presenta el llibre del treball dels continguts actitudinals que s'ha dut a terme fins ara s'assenyalen, entre d'altres aspectes, les mancances i allò que queda per concretar com seria el desglossament dels objectius i continguts actitudinals per establir correctament estratègies d'ensenyament-aprenentatge.

El llibre també conté criteris didàctics i d'aplicació als projectes curriculars en tots els seus nivells pel treball de les actituds. Concreta continguts, metodologia i avaluació posant exemples pràctics i d'aplicació directa.

Finalment analitza els factors de funcionament de la comunicat educativa que influeixen en el desenvolupament actitudinal.

Per acabar diríem, d'acord amb l'autora, que malgrat la importància del treball de les actituds en l'àmbit educatiu es troben a faltar treballs d'investigació centrats en les actituds, constituint encara un cap de treball força inexplorat. Per tant us recomano la lectura d'aquest llibre que indueix a la reflexió i a aportar noves idees en el treball actitudinal.

À Gemma Garcia
 EAP de Mataró

